

Inter gravissimas

Encikliko de papo Gregorio la 13-a en 1581

Neoficiala traduko en Esperanton

Episkopo Gregorio, servisto de la servistoj de Dio, je eterna memoro de la afero.

Inter la plej gravaj taskoj de nia paŝtista ofico, ne la plej malgranda estas zorgi ke la aferoj, kiujn la sankta koncilio de Trento rezervis al la Apostola Seĝo, estu kondukataj, kun la helpo de Dio, al dezirinda solvo.

1. Kiam la patroj de la menciita koncilio aldonis al siaj elstaraj konsideroj ankaŭ la zorgon pri la breviero, malhelpis ilin manko de tempo, kaj per dekreto de la sama koncilio ili transdonis la tutan aferon al la aŭtoritato kaj prijuĝo de la roma pontifiko.

2. La enhavaĵoj de la breviero estas precipe du, el kiuj unu ampleksas la preĝojn kaj diajn laŭdojn prezentendajn je festotagoj kaj ordinaraj tagoj, kaj la alia rilatas al mezurado per la moviĝoj de Suno kaj Luno de la ĉiujara reveno de pasko kaj la festoj, kiuj dependas de ĝi.

3. Pio la 5-a, nia antaŭulo, de feliĉa memoro, kompletigis kaj efektivigis, kion necesis fari pri la unua parto.

4. Sed la alian parton, kiu unue postulas leĝan restaŭradon de la kalendaro, ĝis nun ne eblis kompletigi, kvankam tion plurfoje dum longa periodo provis niaj rom-pontifikaj antaŭuloj. Tio estis ĉar antaŭaj proponoj por plibonigi la kalendaron, prezentitaj de spertuloj pri ĉielaj moviĝoj, ĉiuj implicis grandajn kaj preskaŭ nesupereblajn malfacilaĵojn, kaj ili nek estus daŭrivaj, nek konservus senmankaj la malnovajn ritojn de la Eklezio (pri kiuj necesis zorgi precipe).

5. Kiam ankaŭ ni, fide pri la regado de Dio, okupiĝis pri la tasko kaj konsideroj tiel konfidita al ni (kiom ajn malindaj), estis portita al ni libro de nia kara filo Antonius Lilius, doktoro de la artoj kaj la medicino, libro skribita antaŭe de lia frato Aloysius, en kiu li demonstris, ke pere de tute nova ciklo de epaktoj elpensita de li, kiu unuflanke utiligis la regulon de la ora nombro, aliflanke estas adaptita al la longeco de la suna jaro, ĉio, kio misas en la kalendaro, estas sur konstanta bazo kaj por la daŭro de la jarcentoj rebonigebla, tiel ke la kalendaro mem poste neniam estos elmetita al iu ŝanĝo. Ĉi tiun novan planon de kalendara restaŭro, resumitan en malgranda volumeto, ni antaŭ kelkaj jaroj disponigis al la kristanaj princoj kaj elstaraj universitatoj, por ke la afero, kiu estas komuna al ĉiuj, estu ankaŭ per la konsilo de ĉiuj elfarita; kiam ili, kiel ni fortege deziris, respondis al ni konsente, ni por plibonigi la kalendaron venigis, kondukite de la konsento de ili ĉiuj, en la sanktan urbon virojn tre kompetentajn pri la materio, kiujn ni longe antaŭe elektis el la unuaj landoj de la kristana mondo. Post kiam ili estis dediĉintaj multe da tempo kaj diligenteco al ĉi tiu nokta laboro kaj diskutintaj inter si la ciklojn, kiujn ili kolektis de ĉie, tiom ĉe la antikvuloj kiom ĉe la modernuloj, kaj kiujn ili zorge studis, ili elektis, laŭ prijuĝo sia kaj de kleruloj verkintaj pri tiu afero, prefere al ĉiu alia la ciklon de epaktoj, al kiu ili eĉ iom aldonis, kion ili el akurata pripensado opiniis utiliga al la elfarado de la kalendaro.

6. Konsiderinte ĉion ni do konstatis, ke por la ĝusta festado de la paska festo laŭ la reguloj fiksataj de la romaj pontifikoj, precipe Pio kaj Viktoro la 1-aj, kaj de la patroj de la koncilioj, precipe de la granda ekumena koncilio de Niceo, necesas kunigi kaj deklari tri aferojn: Unue la

julia kalendaro	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
– laŭ romia notacio	7	6	5	4	3	2	no	8	7	6	5	4	3	2	ej	17
gregoria kalendaro	1	2	3	4	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
– laŭ romia notacio					ej	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7
semajnaj tagoj	lu	ma	me	ĵa	ve	sa	di	lu	ma	me	ĵa	ve	sa	di	lu	ma
julia kalendaro	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1
– laŭ romia notacio	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	ka
gregoria kalendaro	27	28	29	30	31											
semajnaj tagoj	me	ĵa	ve	sa	di											

(no = nono, ej = ejdo, ka = kalendo)

Bildo 1: La monato oktobro 1582 en la julia kaj la gregoria kalendaroj

precizan daton de la printempa ekvinokso, poste la ekzaktan daton de la dek-kvar-taga¹ luno, kiu atingas ĉi tiun aĝon je la tago mem de la ekvinokso aŭ tuj poste, fine la unuan dimanĉon kiu sekvas ĉi tiun dek-kvar-tagan lunon. Ni ankaŭ zorgis ne nur, ke la printempa ekvinokso reiru al sia dato de iam, de kiu ĝi jam foriris je ĉirkaŭ dek tagoj depost la koncilio de Niceo, kaj ke la dek-kvar-taga paska luno estu remetita al la ĝusta loko, de kiu ĝi nun foriris je kvar tagoj aŭ pli, sed ankaŭ al tio, ke estu instalita sistemo metodeca kaj racia, kiu malhelpos, ke estonte la ekvinokso kaj la dek-kvar-taga luno ankoraŭ foriru de siaj ĝustaj pozicioj.

7. Por ke do la printempa ekvinokso, fiksita de la patroj de la koncilio de Niceo je la dek-dua de la kalendoj de aprilo, estu remetita al tiu dato, ni preskribas kaj ordonas, ke el la monato oktobro de la jaro 1582 estu elprenitaj dek tagoj, ekde la 3-a de la nono ĝis la antaŭtago de la ejdo, kaj la tago sekva al tiu, je kiu oni tradicie festas sanktan Franciskon je la 4-a de la nono, nomiĝu ejdo de oktobro, kaj en tiu tago estu celebrata la festo de la sanktaj martiroj Dionizio, Rustiko kaj Eleŭterio, kun memorigo pri la papo kaj konfesanto sankta Marko kaj pri la sanktaj martiroj Sergio, Bakĥo, Marcelo kaj Apulejo; je la sekva tago, la 17-a de la kalendoj de novembro, estu celebrata la festo de la papo kaj martiro sankta Kalisto; plie je la 16-a de la kalendoj de novembro estu la meso de la 18-a dimanĉo post pentekosto, tiel ke la dimanĉa litero ŝanĝiĝas de G al C; je la 15-a de la kalendoj de novembro estu festata sankta Luko la evangeliisto, post kio celebriĝu la tagoj, kiaj ili estas priskribitaj en la kalendaro.

8. Sed por ke el ĉi tiu nia forprenado de dek tagoj ne al iu, kiu devas fari jarajn aŭ monatajn pagojn, ekestu malavantaĝo, estos la rolo de la juĝistoj en ĉiuj procesoj, kiuj povus el tio ekesti, konsideri ĉi tiun forprenon, aldonante pliajn dek tagojn je la fino de ĉiu ajn pago.

9. Sekve, por ke estonte la ekvinokso ne plu disiru de la 12-a de la aprila kalendo, ni deklaras, ke plu en ĉiu kvara jaro devas esti supertago, escepte de la jarcentaj jaroj; ili, kvankam ĝis nun ĉiam superjaroj, kaj kvankam ni volas ke la jaro 1600 estu, poste la centaj jaroj ne ĉiuj estu superjaroj, sed en ĉiu tempo de 400 jaroj la unuaj tri centaj jaroj estu sen supertago, la kvara tamen kun, tiel ke la jaroj 1700, 1800, 1900 ne estu superjaroj. Sed en la jaro 2000 laŭ la kutimoj estos enmetita supertago, en februaro havanta 29 tagojn, kaj laŭ la sama ordo la enmetado de supertagoj en ĉiu ajn jarkvarcento estu konservita por ĉiam.

10. Por ke ankaŭ la dek-kvar-taga paska luno estu rekte trovebla kaj la tagoj de la luno estu laŭ la malnovaj moroj de la Eklezio ĝuste prezentataj al la fidela popolo ĉiutage je la legado de la martirologio, ni deklaras, ke post forigo de la ora nombro de la kalendaro ĝian lokon prenu la ciklo de la epaktoj, kiu (ni diris) direktate de la normo de la ora nombro efikas, ke la novluno kaj la dek-kvar-taga paska luno siajn verajn lokojn ĉiam konservu. Ĉio manifestiĝas el la klarigo de nia kalendaro, kiu priskribas ankaŭ paskajn tabelojn laŭ la antikva rito de la Eklezio, per kiuj la sanktega pasko estas pli certe kaj facile trovebla.

¹dek-kvar-taga luno = plena luno

11. Laste, ĉar unuflanke pro la dek tagoj forprenitaj de la monato oktobro 1582 (kiun necesas nomi jaro de la korektado), aliflanke pro la tri tagoj malpliaj por enmeti en ĉiu jar-kvarcento, estas necese interrompi la ciklon de 28 jaroj de la dimanĉaj literoj, uzatan ĝis ĉi tiu tago en la Roma Eklezio, ni volas en ĝia loko substitui la saman ciklon de 28 jaroj, adaptitan de la sama Lilius per la regulo de la enmeto de supertagoj por la jarcentaj jaroj kaj pri la daŭro de la suna jaro, tiel ke la dimanĉa litero estu por ĉiam same facile determinebla kiel antaŭe, helpe de la suna ciklo, kiel klarigate en aparta kanono.

12. Ni tial, pretendante la kutiman rajton de la pontifiko, per ĉi tiu nia dekreto aprobas la kalendaron korektitan kaj solvitan per la senmezura boneco de Dio al sia Eklezio kaj ordonas, ke ĝi estu en Romo kune kun la martirologio presita kaj post presado disvastigita.

13. Sed por ke ambaŭ restu sur la tuta tero sendifektaj kaj puraj je mankoj kaj eraroj, ni malpermesas al ĉiuj presistoj en nia teritorio kaj en tiu al la sankta Roma Eklezio rekte aŭ nerekte submetita, je la puno de forpreno de komisioj kaj cent oraj dukatoj, aplikebla pro la nura fakto fare de la Apostola Ĉambro, provi aŭ aŭdaci sen nia permeso presi aŭ oferti la kalendaron aŭ la martirologion, kune aŭ aparte, aŭ tiri el ĝi profiton en ajna maniero; al aliaj, en kiuj ajn partoj de la mondo, ni same malpermesas, sub la puno de ekskomunikado *latæ sententiæ*² kaj sub aliaj punoj laŭ nia bontrovo.

14. Ni do ĉiel nuligas kaj abolas la malnovan kalendaron kaj volas, ke ĉiuj patriarĥoj, primasoj, arĥiepiskopoj, episkopoj, abatoj kaj ceteraj estroj de la eklezioj la novan kalendaron (al kiu estas adaptita ankaŭ la martirologio) enkonduku por la diaj ritoj legendaj kaj festoj celebrendaj en siajn ekleziojn, monaĥejojn, konventojn, ordenojn, armeojn kaj diocezojn kaj ĝin solan uzu, ili mem kiel la ceteraj pastroj kaj klerikoj, sekularuloj kaj ordinaruloj de ambaŭ seksoj, ankaŭ soldatoj kaj ĉiuj krist-fideluloj. La uzo de la kalendaro komenciĝos post la forpreno de tiuj dek tagoj el la monato oktobro 1582. Al tiuj tamen, kiuj loĝas tiom malproksime, ke antaŭ la tempo de ni preskribita ili ĉi tiun leteron ekscii ne povas, estu permesate fari tiuspecan ŝanĝon, ĉi-supre menciitan kaj pli detale priskribotan en kalendaro de la jaro de la korektado, en la monato oktobro de la sekva jaro 1583 aŭ de la unua jaro, kiam ĉi tiu nia letero atingas ilin.

15. Sed pro la al ni de la Sinjoro donita aŭtoritato ni instigas kaj petas nian karegan filon en Kristo, Rodulphus, la brilan reĝon de la romanoj, elektitan imperiestro, kaj la ceterajn reĝojn, princojn kaj respublikojn kaj rekomendas al ili, ĉar ili nin vigle instigis plenumi ĉi tiun tiom admirindan verkon, sed ankaŭ kaj precipe por konservi inter la kristanaj nacioj harmonion pri la celebrado de la festoj, mem adopti nian kalendaron kaj zorgi, ke ĉiuj iliaj subuloj ĝin respekte adoptu kaj skrupule konformigu sin al ĝi.

16. Ĉar vere estos malfacile transporti ĉi tiun leteron al ĉiuj lokoj de la kristana mondo, ni ordonas ke ĝi estu publikigita kaj afiŝita ĉe la pordoj de la baziliko de la Princo de la Apostoloj kaj de la Apostola Kancelario kaj ĉe la enirejo de la Flora Kampo; kaj ke ĉe ĉiuj popoloj kaj en ĉiuj landoj oni atribuu la saman senduban fidon, kiun oni donas al la originala afiŝita letero, al la kopioj de la letero, ankaŭ presitaj, kaj al la volumoj de la kalendaro kaj de la martirologio aldonitaj, se mane subskribitaj de publika notario kaj aŭtentikitaj per la sigelo de eklezia aŭtoritatulo.

17. Al neniu homo estu permesite peki kontraŭ ĉi tiu paĝo de niaj preskriboj, ordonoj, dekretoj, volo, aprobo, malpermeso, subprimo, abolo, instigo kaj peto, aŭ ĝin aŭdace kontraŭi. Se iu tamen arogas tion provi, li sciu ke li akiros la koleron de la Ĉiopovulo kaj de liaj beataj apostoloj Petro kaj Paŭlo.

Donita en Tusculum, je la sesa tago antaŭ la kalendo de marto de la jaro 1581 de la enkarniĝo, la deka jaro de nia pontifikeco.

²= sen eksplicita verdikto; malo: *ferendæ sententiæ*

La latina originalo

Gregorius episcopus servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Inter gravissimas pastoralis officii nostri curas, ea postrema non est, ut quæ a sacro Tridentino concilio Sedi Apostolicæ reservata sunt, illa ad finem optatum, Deo adiutore, perducantur.

1. Sane eiusdem concilii patres, cum ad reliquas cogitationes breviarii quoque curam adiungerent, tempore tamen exclusi, rem totam ex ipsius concilii decreto ad auctoritatem et iudicium Romani Pontificis retulerunt.

2. Duo autem breviario præcipue continentur, quorum unum preces laudesque divinas festis profestisque diebus persolvendas complectitur, alterum pertinet ad annuos Paschæ festorumque ex eo pendentium recursus, solis et lunæ motu metiendos.

3. Atque illud quidem felicitatis recordationis Pius V, prædecessor noster, absolvendum curavit atque edidit.

4. Hoc vero, quod nimirum exigit legitimam calendarii restitutionem, iamdiu a Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris et sæpius tentatum est; verum absolvi et ad exitum perducere ad hoc usque tempus non potuit, quod rationes emendandi calendarii, quæ a cœlestium motuum peritis proponebantur, propter magnas et fere inextricabiles difficultates, quas huiusmodi emendatio semper habuit, neque perennes erant, neque antiquos ecclesiasticos ritus incolumes (quod in primis hac in re curandum erat) servabant.

5. Dum itaque nos quoque, credita nobis, licet indignis, a Deo dispensatione freti, in hac cogitatione curaque versaremur, allatus est nobis liber a dilecto filio Antonio Lilio, artium et medicinæ doctore, quem quondam Aloysius eius germanus frater conscripserat, in quo per novum quemdam epactarum cyclum ab eo excogitatum, et ad certam ipsius aurei numeri normam directum, atque ad quamcumque anni solaris magnitudinem accommodatum, omnia quæ in calendario collapsa sunt, constanti ratione et sæculis omnibus duratura, sic restitui posse ostendit ut calendarium ipsum nulli umquam mutationi in posterum expositum esse videatur. Novam hanc restituendi calendarii rationem, exiguo volumine comprehensam, ad christianos principes celebrioresque universitates paucos ante annos misimus, ut res quæ omnium communis est, communi etiam omnium consilio perficeretur; illi cum, quod maxime optabamus, concordēs respondissent, eorum nos omnium consensione adducti, viros ad calendarii emendationem adhibuimus in alma Urbe harum rerum peritissimos, quos longe ante ex primariis christiani orbis nationibus delegeramus. Ii cum multum temporis et diligentiae ad eam lucubrationem adhibuissent, et cyclos tam veterum quam recentiorum undique conquisitos ac diligentissime perpensos inter se contulissent, suo et doctorum hominum, qui de ea re scripserunt, iudicio, hunc, præ ceteris, elegerunt epactarum cyclum, cui nonnulla etiam adiecerunt, quæ ex accurata circumspectione visa sunt ad calendarii perfectionem maxime pertinere.

6. Considerantes igitur nos, ad rectam paschalis festi celebrationem iuxta sanctorum patrum ac veterum Romanorum pontificum, præsertim Pii et Victoris primorum, necnon magni illius œcumenici concilii Nicæni et aliorum sanctiones, tria necessaria coniungenda et statuenda esse: primum, certam verni æquinoctii sedem; deinde rectam positionem XIV lunæ primi mensis, quæ vel in ipsum æquinoctii diem incidit, vel ei proxime succedit; postremo primum quemque diem dominicum, qui eamdem XIV lunam sequitur; curavimus non solum æquinoctium vernum in pristinam sedem, a qua iam a concilio Nicæno decem circiter diebus recessit, restituendum, et XIV paschalem suo in loco, a quo quatuor et eo amplius dies hoc tempore distat, reponendam, sed viam quoque tradendam et rationem, qua cavetur, ut in posterum æquinoctium et XIV luna a propriis sedibus numquam dimoveantur.

7. Quo igitur vernum æquinoctium, quod a patribus concilii Nicæni ad XII Kalendas Aprilis fuit constitutum, ad eamdem sedem restituatur, præcipimus et mandamus ut de mense Octobri

anni MDLXXXII decem dies inclusive a tertia Nonarum usque ad pridie Idus eximantur, et dies, qui festum S. Francisci IV Nonas celebrari solitum sequitur, dicatur Idus Octobris, atque in eo celebretur festum Ss. Dionysii, Rustici et Eleutherii martyrum, cum commemoratione S. Marci papæ et confessoris, et Ss. Sergii, Bacchi, Marcelli et Apuleii martyrum; septimodecimo vero Kalendas Novembris, qui dies proxime sequitur, celebretur festum S. Callisti papæ et martyris; deinde XVI Kalendas Novembris fiat officium et missa de dominica XVIII post Pentecostem, mutata litera dominicali G in C; quintodecimo denique Kalendas Novembris dies festus agatur S. Lucæ evangelistæ, a quo reliqui deinceps agantur festi dies, prout sunt in calendario descripti.

8. Ne vero ex hac nostra decem dierum subtractione, alicui, quod ad annuas vel menstruas præstationes pertinet, præiudicium fiat, partes iudicum erunt in controversis, quæ super hoc exortæ fuerint, dictæ subtractionis rationem habere, addendo alios X dies in fine cuiuslibet præstationis.

9. Deinde, ne in posterum a XII Kalendas Aprilis æquinoctium recedat, statuimus bissextum quarto quoque anno (uti mos est) continuari debere, præterquam in centesimis annis; qui, quamvis bissextilis antea semper fuerint, qualem etiam esse volumus annum MDC, post eum tamen qui deinceps consequentur centesimi non omnes bissextilis sint, sed in quadringentis quibusque annis primi quique tres centesimi sine bissexto transigantur, quartus vero quisque centesimus bissextilis sit, ita ut annus MDCC, MDCCC, MDCCCC bissextilis non sint. Anno vero MM, more consueto dies bissextus intercaletur, Febuario dies XXIX continente, idemque ordo intermittendi intercalandique bissextum diem in quadringentis quibusque annis perpetuo conservetur.

10. Quo item XIV paschalis recte inveniatur, itemque dies lunæ, iuxta antiquum Ecclesiæ morem ex martyrologio singulis diebus ediscendi, fideli populo vere proponantur, statuimus ut, amoto aureo numero de calendario, in eius locum substituatur cyclus epactarum, qui ad certam (uti diximus) aurei numeri normam directus, efficit ut novilunium et XIV paschalis vera loca semper retineant. Idque manifeste apparet ex nostri explicatione calendarii, in quo descriptæ sunt etiam tabulæ paschales secundum priscum Ecclesiæ ritum, quo certius et facilius sacrosanctum Pascha inveniri possit.

11. Postremo, quoniam partim ob decem dies de mense Octobri anni MDLXXXII (qui correctionis annus recte dici debet) exemptos, partim ob ternos etiam dies quolibet quadringentorum annorum spatio minime intercalandos, interrumpatur necesse est cyclus literarum dominicalium XXVIII annorum ad hanc usque diem usitatus in Ecclesia Romana, volumus in eius locum substitui eundem cyclum XXVIII annorum, ab eodem Lilio, tum ad dictam intercalandi bissexti in centesimis annis rationem, tum ad quamcumque anni solaris magnitudinem, accommodatum; ex quo litera dominicalis beneficio cycli solaris, æque facile ac prius, ut in proprio canone explicatur, reperiri possit in perpetuum.

12. Nos igitur, ut quod proprium pontificis maximi esse solet exequamur, calendarium immensa Dei erga Ecclesiam suam benignitate iam correctum atque absolutum hoc nostro decreto probamus, et Romæ una cum martyrologio imprimi, impressumque divulgari iussimus.

13. Ut vero utrumque ubique terrarum incorruptum ac mendis et erroribus purgatum serveatur, omnibus in nostro et sanctæ Romanæ Ecclesiæ dominio mediate vel immediate subiecto commorantibus impressoribus, sub amissionis librorum ac centum ducatorum auri Camerae Apostolicæ ipso facto applicandorum; aliis vero, in quacumque orbis parte consistentibus, sub excommunicationis latæ sententiæ ac aliis arbitrii nostri pœnis, ne sine nostra licentia calendarium aut martyrologium, simul vel separatim, imprimere vel proponere, aut recipere ullo modo audeant vel præsumant, prohibemus.

14. Tollimus autem et abolemus omnino vetus calendarium, volumusque ut omnes patriarchæ, primates, archiepiscopi, episcopi, abbates et ceteri ecclesiarum præsides novum calen-

darium (ad quod etiam accomodata est ratio martyrologii), pro divinis officiis recitandis et festis celebrandis, in suas quisque ecclesias, monasteria, conventus, ordines, militias et dioeceses introducant, et eo solo utantur, tam ipsi quam ceteri omnes presbyteri et clerici sæculares et regulares utriusque sexus, necnon milites et omnes christifideles, cuius usus incipiet post decem illos dies ex mense Octobri anni MDLXXXII exemptos. Iis vero, qui adeo longinquas incolunt regiones, ut ante præscriptum a nobis tempus harum literarum notitiam habere non possint, liceat, eodem tamen Octobri mense insequentis anni MDLXXXIII vel alterius, cum primum scilicet ad eos hæ nostræ literæ pervenerint, modo a nobis paulo ante tradito, eiusmodi mutationem facere, ut copiosius in nostro calendario anni correctionis explicabitur.

15. Pro data autem nobis a Domino auctoritate hortamur et rogamus carissimum in Christo filium nostrum Rodolphum Romanorum regem illustrem in imperatorem electum, ceterosque reges, principes ac republicas, iisdemque mandamus ut quo studio illi a nobis contenderunt, ut hoc tam præclarum opus perficeremus, eodem, immo etiam maiore, ad conservandam in celebrandis festivitibus inter christianas nationes concordiam, nostrum hoc calendarium et ipsi suscipiant, et a cunctis sibi subiectis populis religiose suscipiendum inviolateque observandum curent.

16. Verum, quia difficile foret præsentem literas ad universa christiani orbis loca deferri, illas ad basilicæ Principis Apostolorum et Cancellariæ Apostolicæ valvas, et in acie Campi Floræ publicari et affigi; et earundem literarum exemplis, etiam impressis, et voluminibus calendarii et martyrologii insertis et præpositis, sive manu tabellionis publici subscriptis, necnon sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ obsignatis, eadem prorsus indubitam fidem ubique gentium et locorum haberi præcipimus, quæ originalibus literis exhibitis omnino haberetur.

17. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum præceptorum, mandatorum, statutorum, voluntatis, probationis, prohibitionis, sublationis, abolitionis, hortationis et rogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum.

Datum Tusculi, anno Incarnationis dominicæ MDLXXXI, sexto Kalendas Martii, pontificatus nostri anno X.